

TURİZM LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TURİZM İLE İLGİLİ BÖLÜMLERİ TERCİH NEDENLERİ

Araştırma Makalesi

Seher KONAK*, Yunus ÖZHASAR**

ÖZET

Son yıllarda turizm ile ilgili bölümlere açılan kontenjanların doluluk oranlarında düşüşler ve farklılıklar gözlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2018 YKS yerleştirme sonucunda kayıt yaptıran ve turizm ile ilgili bölümleri tercih eden öğrencilerin tercih nedenlerinin belirlenmesidir. Bu amaçla, saha araştırması Anadolu Üniversitesi, Osmangazi Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesine kayıt yaptıran öğrencilerden katılım isteği gösteren 406 öğrenci ile 1 Kasım-10 Aralık 2018 tarihleri arasında anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,5'inin bu mesleği isteyerek seçtiği; %66,5'inin ilk beş tercihinden birisinin turizm olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların yalnızca %12,3'ü turizm meslek lisesi mezunudur. Diğer lise türlerinden mezun olan öğrenciler de turizm mesleğini tercih etmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların %44,8'i üniversite tercihinde üniversitenin bulunduğu şehir faktörünü göz önünde bulunduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada frekans analizinin yanı sıra faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmış olup, bulgulara yer verilmiştir. Sonuç olarak, katılımcıların bölüm tercih nedenlerine bakıldığında sektörde çalışma isteği (%33,3) oranında ilk sırayı alırken; üniversite tercih nedenlerine bakıldığında şehir faktörü (%44,8) oranında ilk sırayı almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Turizm Mesleği, Turizm Fakültesi

JEL Sınıflama Kodları: L83; I21

THE REASONS OF WHY TOURISM UNDERGRADUATE STUDENTS CHOOSE THE DEPARTMENTS OF TOURISM

Research Article

ABSTRACT

In recent years, it has been seen that there are decreases and differences in the occupancy rates of the quotas which are related to tourism departments in the university. The aim of this study is to determine the reasons of preference of students who enroll in the 2018 YKS placement and who prefer the departments related to tourism. For this purpose, field survey was conducted to 406 students who were enrolled to Anadolu University, Osmangazi University, Adnan Menderes University and Gazi University Tourism Faculty. Survey is done during 1 November and 10 December 2018 period. According to results: 67,5% of the students who participated in the study they said they willingly chose this profession; 66,5% of the students who participated to survey, tourism was one of the first five choices for them to enroll university. Only 12,3% of the participants were graduated from tourism vocational high school. Students who graduated from a different kind of high school also preferred the tourism profession. In addition, 44,8% of the

* Araş. Gör. Dr., Osmangazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, skonak@ogu.edu.tr, orcid.org/0000-0002-6847-9754

**Araş. Gör., Osmangazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, yozhasar@ogu.edu.tr, orcid.org/0000-0003-1892-321X

participants stated that they consider the city factor is another reason why they selected tourism. In addition to frequency analysis, factor and reliability analyses have been done and findings have been included in the study. As a result, considering the reasons for the preference of the participants, the desire to work in the sector (33,3%) was the first. When the reasons of university preference are considered, city factor (44,8%) takes the first place.

Keywords: Tourism Education, Tourism Profession, Faculty of Tourism

JEL Classification Code: L83; I21

GİRİŞ

Meslek seçimi insanların bütün hayatını etkileyen önemli dönüm noktalarından biridir. Çünkü meslek seçimi kişinin yalnızca çalışma sahasını değil bununla birlikte hayatını ve geleceğini etkileyecek pek çok önemli unsuru da içerir (Karaman, Metin ve Güven, 2017, s.859). Önemli bir kitle için bu dönüm noktası üniversite tercihi sürecinde kendini göstermektedir. Üniversite ve bölüm tercihi, kişinin alternatif üniversiteler ve bölümler arasında kendisi için en uygun olanı seçmesi olarak görülse de kimi zaman bu süreç birçok değişkenin etkisi ile farklı bir boyut kazanabilir (Zengin ve Uzun, 2017, s.18). Örneğin, Savickas (1991) meslek seçimini etkileyen faktörleri yetenek, ilgi, değer ve inanç sistemi, aile, kültür ve çevre olarak ifade eder (Owen vd., 2012, s.135). Ancak bölüm ve üniversite tercihi söz konusu olduğunda, bireylerin ilgili geçiş sınavdan aldıkları puan, maddi durum, ekonomik uzaklık, üniversitenin imajı, kampüs imkânları gibi faktörler de devreye girer. Tüm bunların yanı sıra bireylerin lisans seviyesinde eğitim aldıkları bölümlerin dışındaki bir alanda çalıştığı da sıklıkla gözlenen bir durumdur. İstemediği bir bölümü tercih eden kişilerin mezun olmadan önce veya mezun olduktan sonra kendi alanı dışında çalıştıkları görülmektedir (Erdoğan ve Kahraman, 2012, s.230). Turizm bölümü söz konusu olduğunda da bu durumdan bahsetmek mümkündür. Avcıkurt ve diğerlerinin (2012) Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu mezunları özelinde yaptıkları çalışmada, katılımcıların yalnızca %31'inin turizm sektöründe çalıştıkları anlaşılmıştır. Bu çalışmada ise turizm lisans öğrencilerinin turizm ile ilgili bölümleri tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Son yıllarda yapılan çalışmalar turizm sektörünün istihdama katkısının yaklaşık %8 olduğunu göstermektedir (Şit, 2016, s.110). Aynı zamanda turizm sektöründen elde edilen gelir Türkiye'nin dış ticaret açığını da önemli ölçüde

karşulamaktadır. Örneğin, 2017 yılında turizmden elde edilen 26.283.656 dolarlık gelir dış ticaret açığının %34.25'ine denk gelmektedir (www.tursab.org.tr). Bu bağlamda, hizmet sektörünün bir kolu olan turizmde yetişmiş kalifiye eleman son derece önemli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacın giderilmesine yönelik çok sayıda fakülte ve yüksekokul kurulmuştur (Keleş, 2017, s.143). Yapılan araştırmalar turizm eğitimi alan öğrencilerin önemli bir bölümünün turizm sektöründe çalışmak istemediklerini veya çalışmadıklarını göstermektedir. Eğitilmiş personelin sektörde istihdam edilememesinin birçok nedeni vardır. Bunlardan bazıları, kariyer imkânlarının yetersizliği veya öğrencilerin sektöre bakış açılarının olumsuz olmasıdır (Duman, Tepeci ve Unur, 2006, s.52). Bu bağlamda, öğrencilerin tercih esnasında bölüm tercihlerini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu çalışmada lisans eğitimine yeni başlayan öğrencilerin, turizm ve ilgili bölümlerini tercih etmelerinde etkili olan faktörler saptanmaya çalışılmıştır.

TÜRKİYE'DE TURİZM EĞİTİMİ

Eğitim; yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmek etkinliğidir (Başaran 1992'dan akt. Tuyluoğlu, 2003). Türkiye'de turizm eğitimi; örgün ve yaygın olmak üzere iki şekilde gerçekleştirilmektedir (Ünlüören ve Boylu, 2005, s.15). 1950'li yıllarda kamu kuruluşlarınca düzenlenen kurslar aracılığıyla verilmeye başlanan turizm eğitimi (Keleş, 2017, s.144) ilerleyen yıllarda ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde verilmeye başlanmıştır (Üzümcü, Alyakut ve Günsel, 2015, s.179). Günümüzde ise hemen her şehirde turizm eğitimi veren bir yükseköğretim kurumu bulmak mümkündür. 2018 yılı Yükseköğretim Kurumları Sınavı sonrasında ön lisans ve lisans dâhil toplamda 123 üniversite, 295 birim, 488 bölüm ve 600 programda turizm ve turizm ile ilgili bölümlere kontenjan açılmıştır (Tuna, Başoda ve Aylan, 2018, s.67). Yaygınlaşan

turizm eğitimine paralel olarak turizm eğitiminin niteliği, turizm eğitimi alan bireylerin sektördeki istihdamı, turizm eğitimi almak üzere tercihte bulunan öğrencilerin tercih sebepleri gibi

konularda alanyazında incelenmeye başlanmıştır. Bu konuda yapılmış bazı çalışmalar aşağıda gösterilmektedir (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Türkiye’de Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerle Yapılmış Çalışmalar

Kuşlivan (2000)	Öğrencilerin büyük çoğunluğunun turizmi gönüllü olarak tercih ettiği görülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin %48’i turizm sektörü ile ilgili bilgi sahibi olmaları halinde yine de turizm bölümünü tercih edeceklerini ifade etmiştir.
Kozak ve Kızıllırmak (2001)	Turizm sektörüne karşı olan tutumun cinsiyet, mezun olunan lise, üniversite tercih sırası gibi unsurların etki etmediği ancak staj yapıp yapmama durumunun etkilediği tespit edilmiştir. Staj yapan öğrencilerin yapmayanlara göre daha olumsuz tutumlar içinde bulunduğu görülmüştür.
Kuşlivan ve Kuşlivan (2003)	Turizmde lisans eğitimi veren 7 okulda 3. ve 4. Sınıfta okuyan ve sektörde en az 3 ay çalışmış olan öğrencilerle yaptıkları çalışmada %51 oranında turizmde çalışmayı saygın bir meslek olarak görmediklerini, %50 oranında geleceklerini turizm sektöründe görmediklerini belirtmişlerdir.
Aksu ve Köksal (2005)	Çalışmaya katılan öğrencilerin genellikle olumsuz tutum içerisinde buldukları ancak bunun yanında olumlu görüşlerde bulunanların da olduğu tespit edilmiştir. Olumlu fikir belirten öğrencilerin yurtdışında sektör deneyimine sahip oldukları görülmüştür.
Duman, Tepeci, Unur (2006)	Ortaöğretim ve Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler turizm sektöründe çalışmak istemekte ancak çalışma koşullarını olumsuz bulmaktadır. Geçmişte yapılan çalışmaların aksine öğrencilerin turizmin iyi bir sosyal statü sağladığını düşündüğü görülmüştür.
Erdoğan (2012)	Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin %96’sının isteyerek turizm bölümü tercih ettiği ve bu öğrencilerin %80 kadarının bu kararlarından pişman olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin turizm bölümünü tercih etmesinin sebepleri sırasıyla statü/bireysel ilişkiler, endüstriyel bağlılık ve kişi uyumu, ücret/yan ödeme, yükselme olarak tespit edilmiştir.
Baltacı, Üngüren, Avsallı, Demirel (2012)	3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin 1. ve 2. Sınıf öğrencilerine göre gelecek kaygısının daha yüksek alınan eğitimden memnun olma oranının ise daha düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sadece %25’inin okuduğu bölümü isteyerek seçtiği görülmüştür.
Diğer, Akova ve Kaya (2013)	Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun turizm meslek liselerinden mezun olduğu, bölüm tercihini gönüllü olarak yaptığı ve ilk 5 tercihlerinden birinin turizm bölümü olduğu görülmüştür. Öğrenciler turizm bölümünü seçme sebebi olarak turizmin geçerli bir meslek oluşunu ifade etmiştir. Öğrencilerin yüzde %80’inden fazlası turizm alanında kariyer yapmak istediğini belirtmiştir.
Koç, Yumuşak, Ulukoy, Kılıç ve Toptaş (2014)	Staj uygulamaları sonrası öğrencilerin %18’inin turizm sektöründe çalışmak istemediği tespit edilmiştir.
Güzel, Akdağ, Güler ve Şener (2014)	Cinsiyetin turizm algısını etkilemediği ancak çalışma niyetinin turizm algısını etkilediğinin bulunduğu çalışmada farklı şehirlerde eğitim alan öğrencilerin yanıtları arasında ciddi farklılıkların olabildiği görülmüştür. Öğrencilerin turizmde kariyer yapmanın etkileri konusunda kararsız kaldıkları anlaşılmıştır. Buna karşın turizmde kariyer yapmanın olumlu yönleri olarak yurtdışında çalışma imkânı ve farklı insanlarla tanışma imkânı ön plana çıkarken olumsuz yönü olarak da turizmin az saygın bir meslek olması ön olana çıkmıştır.
Üzümcü, Alyakut ve Günsel (2015)	Araştırmaya katılan öğrencilerin %23,2’si aldıkları puana göre tercihte bulunurken bunu %22,8 ile turizmin geçerli bir meslek oluşu seçeneği takip etmiştir. Öğrencilerin turizm sektöründen beklentisi ise sırasıyla iş bulma ve çalışma koşulları, ücretler ve kariyer imkânı olarak sıralanmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun turizm sektöründe çalışmayı keyifli bulduğu ve gelecekte de çalışmayı düşündükleri görülmüştür.
Keleş (2017)	Lisans seviyesinde turizm eğitimi alan öğrencilerin tercih sebepleri olarak %41,2 oranında başka bölüm kazanamama; %25,6 oranında sektörde çalışma ve %21,6 oranında turizm eğitimi alma isteği saptanmıştır. Araştırmaya katılanların %61’inin ilk 5 tercihinde turizm ile ilgili bölümler yer almaktadır. Katılımcıların %70,4’ü turizm bölümü tercihinden pişman olmadıklarını belirtmişlerdir.

Zengin ve Uzut (2017)	İstanbul’da bulunan vakıf üniversitelerinde lisans seviyesinde turizm eğitimi alan öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörleri sırasıyla saygınlık, bilgi ve istihdam, kampüs imkânları ve konum olarak tespit etmişlerdir. Ekonomik faktörlerin ise öğrencilerin tercihleri üzerinde çok etkili olmadığı görülmüştür.
-----------------------	---

Tablo 1. incelendiğinde her ne kadar turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne olan bakış açılarının zaman içerisinde iyileştiği görülsede olumsuz çalışma koşulları (Querrier, 1999), düzensiz çalışma saatleri, iş garantisi sorunu (Roney ve Öztin, 2007), düşük ücretler (Poulston, 2009), iş yükünün fazlalığı (Lo ve Lamm, 2005) ve sektörün doğasından kaynaklanan vardiyalı çalışma (Presbury vd., 2005) gibi nedenlerden dolayı sektör tecrübesi olan veya staj yapmış öğrencilerin (Koç vd., 2014) sektörde çalışmaya yönelik tutumlarının olumsuz olduğu görülmektedir. Bu olumsuz faktörler altında turizm ile ilgili bölümlerde eğitim alma isteğinde son yıllarda azalma görülmektedir. 2018 yılında yükseköğretim kurumlarında turizm bölümleri için açılan kontenjanların doluluk oranlarındaki azalma bu görüşü destekler niteliktedir (Bkz. Tablo 2).

Tablo 2. 2018 Yılı Turizm Bölümleri Kontenjanları ve Doluluk Oranları

Program Türü	Açılan Kontenjan	Yerleşen Öğrenci	Doluluk Oranı %
Ön Lisans	23484	19619	83,5
Lisans	11392	7534	66,1
<i>Genel Toplam</i>	<i>34876</i>	<i>27153</i>	<i>77,8</i>
Bölüm			
Gastronomi	10951	10355	94,6
Rekreasyon	1014	911	89,8
Rehberlik	3826	3033	79,3
Turizm İşletmeciliği	19085	12854	67,4

Kaynak: ÖSYM 2018-YKS turizm ön lisans ve lisans kontenjanları ve yerleştirme sonuçları istatistikleri ve raporu

Tablo 2’ye göre 2018 yılında ön lisans ve lisans için açılan toplam kontenjanın %22,2’si boş kalırken; aynı veri lisans bölümleri için %37,9’dur. Turizm bölümlerinin kendi içindeki doluluk oranları incelendiğinde ise açılan kontenjanları en fazla dolduran bölümler sırasıyla gastronomi, rekreasyon, rehberlik ve turizm işletmeciliğidir. Bu çalışmanın amacı turizm bölümleri arasındaki kontenjan doluluk oranlarında görülen farklılıklar

temel alınarak, Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin, turizm ile ilgili tercihlerini etkileyen faktörleri tespit etmektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın temel amacı turizm lisans öğrencilerinin turizm ile ilgili bölümleri tercih nedenlerini tespit etmektir. Araştırmada belirlenen alt hipotezler ise şunlardır:

H₁: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre turizmle ilgili bölümleri tercih nedenleri arasında bir fark vardır.

H₂: Araştırmaya katılan öğrencilerin ortaöğretim durumlarına göre turizmle ilgili bölümleri tercih nedenleri arasında bir fark vardır.

H₃: Araştırmaya katılan öğrencilerin YKS’deki tercih sırası ile tercih nedenleri arasında bir fark vardır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de turizm lisans eğitimi alan yeni kayıtlı öğrenciler oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak zaman ve maliyet açısından zor olduğundan, 2018 yılı kontenjan doluluk oranları ve kolay ulaşılabilirlik dikkate alınarak örnekleme karar verilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Adnan Menderes Üniversitesi’nin lisans düzeyinde eğitim veren farklı bölümlerde (turizm işletmeciliği, konaklama işletmeciliği, gastronomi, turizm rehberliği) turizm eğitimi alan 1. sınıf (I. ve II. öğretim) öğrenciler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada nicel araştırma yönteminden yararlanılarak, veriler anket tekniği ile toplanmış, toplamda 409 katılımcıdan veri elde edilmiştir. Eksik ve hatalı kodlanmış anketler çıkarıldıktan sonra 406 anket analiz edilmiştir. Saha araştırması 01.11.2018-10.12.2018 tarihleri arasında Eskişehir, Ankara ve Kuşadası illerinde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak anket formundan yararlanılmıştır. Anket formu iki bölümden

oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların demografik bilgilerini ölçmeye yöneliktir. Demografik sorular hazırlanırken benzer çalışmaların [Duman, Tepeci ve Unur (2006); Köşker ve Unur (2017)] anketleri incelenerek sorular derlenmiştir. İkinci bölüm ise öğrencilerin turizm ile ilgili bölümleri tercih nedenlerine yönelik 28 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan “kesinlikle katılıyorum” (5), “katılıyorum” (4), “kararsızım” (3), “katılmıyorum” (2), “kesinlikle katılmıyorum” (1) değerini ifade etmektedir. Söz konusu ölçek daha önce geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmış olan Erdiç ve Kahraman’ın (2012) çalışmasından alınarak kullanılmıştır. Veriler SPSS 22. Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle ölçeğin yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizi, güvenilirliği için Cronbach’s Alpha uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 3’te katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan 406 lisans turizm öğrencisinin %58,5’i erkeklerden, %41,5’i kadınlardan oluşmaktadır. Öğrencilerin %83,7’si 17-21 yaş; %14,1’i 22-26 yaş; %2,2’si 27-31 yaş aralığındadır. Katılımcıların %58,7’si Anadolu Lisesi mezunu, %12,4’ü Turizm Meslek Lisesi, %2’si İmam Hatip Lisesi, %27 oranında diğer lise türünden mezundur.

Tablo 3’e göre katılımcıların okudukları bölüme ilişkin bulgular görülmektedir. Öğrencilerin %77,6’sı I. Öğretim; %22,4’ü II. Öğretim okumaktadırlar. Katılımcıların tercih sırasına bakıldığında, yarısından fazlasının (%66,5) ilk 5

tercihinden birinin turizmle ilgili bölümler olduğu anlaşılmaktadır. Tercih sırası 6-10 aralığında olanların oranı %18,2; tercih sırası 11-16 arasında olan katılımcı oranı %10,1 ve 16 ve üzeri tercih yapanların oranı ise %5,2’dir.

Turizm sektörü hakkında bilgi sahibi olduğunu belirten katılımcıların oranı %57,9 iken; turizm sektörü hakkında bilgi sahibi olmayanların oranı %42,1 olarak tespit edilmiştir.

Aynı tabloya göre katılımcıların üniversite tercih nedenleri söz konusu olduğunda %44,8’lik oranla ilk sırada *üniversitenin bulunduğu şehir* yer almıştır. İkinci sırada *Üniversitenin imajı* %26,8’lik oranla bir diğer üniversite tercih nedenini oluşturmaktadır. Üniversite tercih nedenlerinden bir diğeri %10,8’lik oranla yakın çevre tavsiyesi iken katılımcıların %17,5’i diğer nedenlerle okudukları üniversiteyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu diğer nedenler (%17,5) arasında ailenin yaşadığı şehir, ailevi nedenler, parasal etmenler gibi birçok neden sayılabilir. Oranlara bakıldığında öğrencilerin yaklaşık yarısının üniversite tercihinde *üniversitenin bulunduğu şehir* faktörünün önemli olduğu görülmektedir. Söz konusu üniversiteler coğrafi konum itibarıyla hem de kontenjan bakımından 2018 yılında doluluk oranları yüksek olan üniversitelerdir.

Katılımcıların %35’i Turizm İşletmeciliği; %29,6’sı Turizm Rehberliği; %21,9’u Gastronomi ve Mutfak Sanatları; %6,9’u Yiyecek İçecek İşletmeciliği; %4,7’si Konaklama İşletmeciliği ve %2’si Seyahat İşletmeciliği bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır.

Tablo 3. Demografik Bulgular

	Frekans	(%)		Frekans	(%)
Cinsiyet			Bölüm		
Kadın	168	41,4	Turizm İşletmeciliği	142	35
Erkek	237	58,4	Turizm Rehberliği	120	29,6
Toplam	405	99,8	Gastronomi	89	21,9
Yaş			Yiyecek-İçecek İşletmeciliği	28	6,9
17-21	339	83,5	Konaklama İşletmeciliği	19	4,7
22-26	57	14,0	Seyahat İşletmeciliği	8	2
27-31	9	2,2	Toplam	406	100
Toplam	405	99,8	Daha Önce Turizm Eğitimi Alma		
Ortaöğretim Kurumu			Evet	66	16,3
İmam Hatip Lisesi	8	2,0	Hayır	340	83,7
Anadolu Lisesi	237	58,4	Toplam	406	100
Turizm Meslek Lisesi	50	12,3	Ailede Eğitim Alan var mı?		
Diğer	109	26,8	Evet	72	17,7
Toplam	404	99,5	Hayır	334	82,3
Sınıfınız			Toplam	406	100

I. Öğretim	315	77,6	Bölümü İsteyerek mi seçtiniz?		
II. Öğretim	91	22,4	Evet	274	67,5
Toplam	406	100	Hayır	54	13,3
Tercih Sıranız			Kararsız	78	19,2
1-5	270	66,5	Toplam		
6-10	74	18,2	Bölümü Tercih Nedeniniz		
11-15	41	10,1	Sektörde çalışma isteği	135	33,3
16 ve üzeri	21	5,2	Turizm eğitimi alma isteği	90	22,2
Toplam	406	100	Günümüzde geçerli bir meslek	79	19,5
			Başka bölüm kazanamama	62	15,3
			Yakın çevre tavsiyesi	26	6,4
Sektör hakkında bilgi sahibi olma			Üniversite mezunu olmak	22	5,4
Evet	235	57,9	Diğer	52	12,8
Hayır	171	42,1	Araştırmaya katılan üniversiteler		
Toplam	406	100	Üniversite tercih nedeni		
Üniversitenin bulunduğu şehir			Adnan Menderes Üniversitesi	142	35
Üniversitenin imajı			Osmangazi Üniversitesi	109	26,8
Yakın çevre tavsiyesi			Anadolu Üniversitesi	116	28,6
Diğer			Gazi Üniversitesi	39	9,6
Toplam	406	100	Toplam	406	100

Yukarıdaki tabloya göre katılımcıların %83,7'si daha önce turizm eğitimi almamıştır, ancak %16,3'lük bir kesim ise daha önce turizm eğitimi almıştır. Benzer şekilde ailelerinde turizm eğitimi almamış olanların oranı %82,3 iken; ailesinde turizm eğitimi almış olanların oranı %17,7'dir. Buna göre, öğrencilerin yarısından fazlasının daha önce turizm eğitimi almadıklarını ve ailelerinde turizm eğitimi alanların oranının düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Öğrencilerin tercih ettikleri bölüme göre, %67,5'inin bölüm tercihini isteyerek gerçekleştirdiği, %13,3'ünün istemeyerek tercihte bulunduğu ve %19,2'sinin bu konuda kararsız olduğu görülmektedir.

Katılımcıların turizm ile ilgili bölümleri tercih etme nedenlerine bakıldığında ise; ilk sırada %33,3'lük oranla *sektörde çalışma isteği*

gelmektedir. Bunun ardından %22,2'lik bir oranla *turizm eğitimi alma isteği* gelmektedir. Katılımcıların turizmi *günümüzde geçerli bir meslek* olarak görüyor olmaları %19,5'lik oranla bir diğer tercih sebebini oluşturmaktadır. Başka bir bölüme puanın yetmemesi de %15,3'lik bir oranla bir tercih nedeni olarak görülmektedir. Öğrencilerin %6,4'ü *yakın çevre tavsiyesi*, %5,4'ü ise *üniversite mezunu olmak* için bölüm tercihinde bulduklarını belirtirken; %12,8'lik bir kesim ise bunların dışında nedenlerle tercihte bulduklarını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan üniversitelerin oranları sırasıyla %35'i Adnan Menderes Üniversitesi, %28,6'sı Anadolu Üniversitesi, %26,8'i Osmangazi Üniversitesi ve %9,6'sı Gazi Üniversitesi'dir.

Tablo 4. Turizm Tercih Nedenlerine Yönelik Faktör Analizi

Faktörler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Bireysel İlişkiler			
Yeni ve farklı yerler görmek istiyorum.	,832	33,829	,867
Farklı kültürleri ve insanları tanımak istiyorum.	,783		
Farklı deneyimler elde etmek istiyorum.	,674		
Daha fazla seyahat etmek istiyorum.	,697		
Sürekli olarak sosyal güvenceye sahip olmak istiyorum.	,685		
Hoş bir ortamda çalışmak istiyorum.	,761		
Mutlu olan insanlarla bir arada olmak istiyorum.	,669		

Sosyal Statü			
Turizmi daha çok arkadaş edinebildiğim bir iş olarak görüyorum.	,658	10,302	,792
İnsanlarla sürekli iletişim içinde olmaktan hoşlanıyorum.	,532		
Turizmin sosyal hayatıma önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.	,694		
Bu sektörde kendimi daha bağımsız hissedeceğime inanıyorum.	,749		
Çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum.	,684		
Gelecekte bu sektörde kendi işimi kurmak istiyorum.	,614		
Endüstriyel Bağlılık/ Kişi-Turizm Sektörü Uyumu			
Yeteneklerimi en iyi turizmde kullanabileceğime inanıyorum.	,776	5,109	,717
Turizmin toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul edildiğini düşünüyorum	,625		
Gelecekte de bu alanda öğrenimime devam etmek istiyorum.	,806		
Daha fazla bilgiye ulaşabileceğime inanıyorum.	,383		
Aldığım eğitimle ilgili bir iş sahibi olmak istiyorum.	,725		
Ücret/Yan Ödeme			
Turizmde çok iyi iş fırsatları olduğunu düşünüyorum.	,792	4,070	,740
Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum.	,704		
Daha iyi bir hayat standardı sağlamak istiyorum.	,714		
Uygun bir gelire sahip olmak istiyorum.	,691		
Kısa zamanda çok kazanabileceğimi düşünüyorum.	,608		
Yükselme Olanakları			
Turizmde çalışmanın diğer sektörler göre daha kolay olduğunu düşünüyorum.	,580	3,833	,552
Turizm sayesinde birçok ünlü kişi ile tanışabileceğimi düşünüyorum.	,607		
Turizmde yükselme olanaklarının diğer sektörler göre daha kolay olduğunu düşünüyorum.	,791		
Turizmin sahip olduğu imaj bana çok çekici geliyor.	,637		
<i>KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)</i>	0,916	57,143	,899
<i>Bartlett's Testi ki-kare</i>	4458,470		
<i>p</i>	0,000		

Tablo 4'te ölçeğin yapı geçerliğine dair varimax rotasyonu gerçekleştirilerek yapılan faktör analizi, Cronbach's Alpha değerleri verilmiştir. Buna göre 27 soruya ilişkin ölçeğin 5 boyutlu olduğu görülmektedir. 5 faktör, toplam varyansın %57,143'ünü açıklamaktadır. Birinci faktör (*Bireysel ilişkiler*) toplam varyansın % 33,829'unu, ikinci faktör (*Sosyal statü*) toplam varyansın %10,302'sini, üçüncü faktör (*Endüstriyel Bağlılık/ Kişi-Sektör Uyumu*) toplam varyansın %5,109'unu, dördüncü faktör (*Ücret/Yan ödeme*) toplam varyansın %4,070'ini ve beşinci faktör (*Yükselme*) ise toplam varyansın %3,833'ünü açıklamaktadır. Her bir soruya ilişkin faktör yükleri Tablo 4'te görülmektedir. Üçüncü faktör altında yer alan ifadenin faktör yükü düşük (<.40) olduğundan

dolayı ölçekten çıkartılmıştır. KMO örnekleme yeterliliğinin kabul edilebilir alt sınırı 0,50'dir (Durmuş, Yurtkoru ve Çinko, 2018:80). Kaiser-Meyer-Olkin örnekleme yeterliliği, 0,916 ($p < .000$) verinin faktör analizine uygunluğunun mükemmel olduğunu göstermektedir. Faktör yükleri 0,50'nin üzerinde olduğundan kabul edilebilir düzeydedir. Güvenirlik analizi için Cronbach's Alpha değerine bakılmıştır. Ölçeğin genel güvenirliliği Tablo 4'e göre, $\alpha = 0,899$ olarak hesaplanmıştır. Bu durumda, ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek ($0,80 < \alpha < 1$) olduğu (Ural ve Kılıç, 2013) söylenebilir. Erdinç ve Kahraman (2012) tarafından Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu birinci sınıf öğrencileri özelinde yapılan çalışmada dört faktör,

bizim çalışmamızda ise beş faktör altında toplanmıştır. Bu farklılığı, araştırmaya katılan farklı üniversiteler ve bölümlerden oluşan öğrencilerin farklı beklentilere sahip olmasına bağlayabiliriz.

Katılımcıların Demografik Özellikleri İle Turizm İle İlgili Bölümleri Tercih Nedenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Cinsiyetin, tercih nedenleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığının belirlenmesi için uygulanan bağımsız örneklem t-testi sonucuna göre, kadınların turizmle ilgili bölümleri tercih nedenleri bireysel ilişki faktörü için (varyanslar homojen, $p=,419$, $t= 1,064$ $p=,288$) erkekler için anlamlı bir farklılığa sahip değildir. Lisans öğrencilerinin sosyal statü ($t= 1,341$, $p=,181$), kişi-turizm uyumu ($t= 1,261$, $p=,208$), ücret ve yan ödemeler ($t=1,441$, $p=,150$) ve yükselme olanakları ($t= 1,729$, $p=,085$) boyutlarındaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Yani, araştırmaya katılan lisans öğrencilerinin cinsiyetlerine göre turizmle ilgili bölümleri tercih nedenleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu nedenle H_1 hipotezi desteklenmemiştir. Türker, Uçar ve Ateş'in (2016) çalışmalarında da turizm öğrencilerinin cinsiyetlerine göre turizmi algılamaları arasında bir farklılık bulunamamıştır. Kozak ve Kızıllırmak'ın (2001) çalışmalarında da turizm sektörüne karşı olan tutumun cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Faktör Boyutları	Serbestlik derecesi	t	p
Bireysel ilişki	389	1,064	,288
Sosyal statü	392	1,341	,181
Kişi-turizm uyumu	393	1,261	,208
Ücret ve yan ödemeler	391	1,441	,150
Yükselme olanakları	395	1,729	,085

Öğrencilerin mezun oldukları öğretim kurumlarına göre turizmle ilgili bölümleri tercih nedenlerine yönelik tek yönlü varyans (Anova) analizi yapılmıştır. Tek yönlü Varyans analizi yapabilmek için ön koşulu sağlamak adına Levene testi yapılmıştır. Bireysel ilişki faktörü ($p=,018$) p

değeri 0,05'den küçük olduğu için varyansların eşitliği kabul edilmemiştir. Bu nedenle varyans analizine dâhil edilmemiştir. Sosyal statü faktörü ($p=,937$), kişi-turizm uyumu ($p=,169$), ücret ve yan ödemeler ($p=,508$), yükselme olanakları ($p=,764$) boyutlarının p değeri 0,05'den büyük olduğundan varyansların eşitliği kabul edilmiştir. Öğrencilerin sosyal statü F değeri 1,103 ve buna karşılık gelen p değeri 0,348 ($p>0,05$) bulunmuştur. Kişi-turizm uyumu boyutunda F değeri 3,520 ve buna karşılık gelen p değeri ise 0,015 olup 0,05'den küçüktür. Ücret ve yan ödemeler boyutunda F değeri 2,490 ve p değeri ise 0,060 bulunmuştur. Yükselme olanakları boyutunda F değeri 1,976 olup buna karşılık gelen p değeri 0,117 olup 0,05'den büyüktür. Dolayısıyla araştırmaya katılan lisans öğrencilerinin mezun olunan lise türüne (Anadolu lisesi, turizm lisesi vb) göre turizmle ilgili bölümleri tercih nedenleri sadece kişi-turizm uyumu ($p<0,05$) boyutunda farklılık göstermektedir. H_2 hipotezi kısmen desteklenmiştir.

Tablo 6. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör Boyutları	Serbestlik derecesi	F	P
Sosyal statü	389	1,103	,348
Kişi-turizm uyumu	390	3,520	,015
Ücret ve yan ödemeler	388	2,490	,060
Yükselme olanakları	392	1,976	,117

Araştırmaya katılan öğrencilerin YKS'deki tercih sırası ile turizmle ilgili bölümleri tercih nedenlerine yönelik tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Öncelikle Levene testinin sonucuna göre varyansların eşitliği kabul edilmiştir (p değeri $>0,05$). Buna göre sosyal statü ($p=,249$), kişi-turizm uyumu ($p=,312$), ücret ($p=,055$) ve yükselme olanakları ($p=,213$) boyutlarının p değeri 0,05'den büyük olduğundan varyansların eşitliği kabul edilmiştir. Bireysel ilişki ($p=0,004$) p değeri 0,05'den küçük olduğundan varyans eşitliği kabul edilmemiştir. Tek yönlü varyans analizinin sosyal statü faktörü için F değeri 1,542 ve buna karşılık gelen p değeri 0,203 bulunmuştur. Bu sonuç lisans öğrencileri için sosyal statünün turizmle ilgili

bölümleri tercih etmelerinde bir fark olmadığını gösterir. Kişi-turizm uyumu faktörü için F değeri 2,735 ve buna karşılık gelen p değeri 0,043 olup p değeri 0,05'den küçüktür. Bu sonuç lisans öğrencilerinin YKS'deki tercih sırasının kişi-turizm uyumu boyutunda farklılık olduğunu göstermektedir. Ücret faktörü için F değeri 1,739 ve buna karşılık gelen p değeri 0,158 olup p değeri 0,05'den büyüktür. Bu sonuç öğrencilerin YKS'deki tercih sırasının ücret faktörü için turizmle ilgili bölümleri tercih nedenlerine göre farklı olmadığını gösterir. Yükselme olanakları faktörü için F değeri 0,570 ve buna karşılık gelen p değeri 0,635 olup p değeri 0,05'den büyüktür. Dolayısıyla lisans öğrencilerinin YKS'deki tercih sıralarının sadece kişi-turizm uyumu boyutunda farklılık olduğunu göstermektedir. Bu nedenle H₃ hipotezi kısmen desteklenmiştir.

Tablo 7. Tercih Sırasına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör Boyutları	Serbestlik derecesi	F	P
Sosyal statü	389	1,542	,203
Kişi-turizm uyumu	390	2,735	,043
Ücret ve yan ödemeler	388	1,739	,158
Yükselme olanakları	392	0,570	,635

SONUÇ

Bu çalışmada YKS 2018'de turizmle ilgili bölümleri tercih eden öğrencilerin bölüm ve üniversite tercihlerini etkileyen faktörlerin neler olduğu açığa çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin turizm bölümlerini tercih nedenleri incelendiğinde turizm sektöründe çalışma isteğinin (%33,3) ilk sırada geldiği görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin sektörü iyi tanımamaları ve staj deneyimlerinin henüz oluşmamasına bağlanabilir. Köşker ve Unur (2017), Koç ve diğerleri (2014) tarafından yapılan çalışmalar, turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörü tanımaya, tecrübe kazanmaya başladıkça sektörde çalışma isteklerinde azalma olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde TUADER Başkanı Prof. Dr. Muharrem Tuna günümüzde çalışma koşullarının ağır olması, ücretlerin düşük olması, diplomaların değer görmemesi gibi etkenlerden

dolayı, turizm mezunlarının sadece %30'unun sektörde çalışmayı tercih etmektedirler (www.turkiyeturizm.com). Bu oran çıkan sonucu destekler niteliktedir.

Katılımcıların %83,7'sinin daha önce turizm eğitimi almadığı da ulaşılan bir diğer bulgudur. Tercih nedenlerinden birisi olan başka bölüm kazanamamaktan kaynaklı olarak turizm bölümü tercih oranı ise %15,3'tür. Keleş (2017) tarafından yapılan araştırmada ise bu oran %41,2 olarak belirlenmiştir. Bu durum her iki çalışmanın örneklem sahasının birbirinden farklı olması sebebiyle ortaya çıkmış olabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversite tercihi söz konusu olduğunda ise tercihlerini etkileyen ilk unsurun üniversitenin bulunduğu şehir olduğu görülmüştür. Öyle ki üniversitenin bulunduğu şehrin bölüm tercihleri üzerinde etkili olduğunu söyleyen öğrencilerin oranı %44,8 iken, üniversite imajının bölüm tercihi üzerinde etkili olduğunu ifade eden öğrencilerin oranı %26,8'dir. Bu durumun sebebi söz konusu üniversitelerin bulunduğu şehirlerde yüksek hızlı tren bağlantılarının olması, şehir merkezinde yer almaları sebebiyle ulaşımın kolay olması, üniversite şehri olarak (örn, Eskişehir) bilinmesi gibi etmenler sıralanabilir.

Demografik özellikler değerlendirildiğine ise cinsiyete göre, turizm bölümlerinin kadınlara (%41,4) oranla erkekler (%58,4) tarafından daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Ancak sadece birinci öğretimler değerlendirmeye alındığında oranların birbirine daha yakın olduğu görülmektedir (Erkek: %54; Kadın: %46).

Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç turizm bölümü tercihinde bulunan öğrencilerin yalnızca %12,3'lük bir bölümünün turizm meslek lisesi mezunu olmasıdır. Bu durumda turizmin diğer lise türlerinin öğrencileri arasında da rağbet gördüğü söylenebilir. Öğrencilerin %57,9'luk bir çoğunluğunun turizm hakkında bilgi sahibi olarak, %67,5'inin ise turizm mesleğini isteyerek seçtikleri görülmüştür. Erdinç ve Kahraman (2012) tarafından yapılan araştırma bu oran %96 iken; Köşker ve Unur (2017) tarafından yapılan araştırmada bu oran %72,4 olarak belirlenmiştir. Yıllar geçtikçe oranda azalma görülmeyle birlikte bu veri öğrencilerin önemli bir kısmının turizm mesleğini istekli olarak tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırma 2018 YKS tercih sonuçlarına göre doluluk oranları yüksek olan üniversitelerin ilgili bölümlerinde gerçekleştirilmiştir. Gelecek araştırmalar, doluluk oranları düşük olan üniversitelerle yüksek olan üniversiteler arasında bir karşılaştırma yapabilirler.

KAYNAKÇA

Aksu, A. ve Köksal, C.D. (2005). Perceptions and Attitudes of Tourism Students in Turkey, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 17(5), 436-447.

Avcıkurt, C., Deveci, B. ve Türkmen, S. (2012). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİYO) mezunlarının turizm sektöründeki istihdam profili, Turizm eğitimi konferans-workshop kitabı içinde, *Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara, 109-119.

Baltacı, F., Üngüren, E., Avsallı, H., Demirel, O.N. (2012). Turizm eğitimi alan öğrencilerin eğitim memnuniyetlerinin ve geleceğe yönelik bakış açıların belirlemesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-25.

Duman, T., Tepeci, M., Unur, K. (2006). Mersin’de yükseköğretim ve orta öğretim düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektörün çalışma koşullarını algılamaları ve sektörde çalışma isteklerinin karşılaştırmalı analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1)51-69.

Durmuş, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2018). *Sosyal bilimlerde SPSS’le veri analizi*. Beta Basım Yayım: İstanbul.

Diñçer, İ.F, Akova, O., Kaya, F. (2013). Meslek yüksekokulu turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin kariyer planlaması üzerine bir araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi örneği.

Erdiñç, S.B. (2012). Determining of college students’ trends about tourism sector: A case study at Akdeniz University. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 1573-1577.

Erdiñç, S.B., ve Kahraman, S. (2012). Turizm mesleğini seçme nedenlerinin incelenmesi. VI. *Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 229-237.

Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O. Şener, S. (2014). Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde kariyer algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs’ta bir

araştırma. 3.*Doğu Akdeniz Sempozyumu*, ss:176-187, Mersin.

Karaman, A., Metin, A.E., Güven, Ş. (2017) Ormanlık ve orman ürünleri programını tercih eden öğrencilerin gerekçelerinin ve kariyer planlarının araştırılması: Uşak Üniversitesi örneği. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 859-872.

Keleş, Y. (2017). Neden turizm eğitimi? Lisans düzeyinde turizm öğrencilerine yönelik bir araştırma. 18. *Ulusal Turizm Kongresi*, 143-150

Koç, E., Yumuşak, S., Ulukoy, M., Kılıç, R., Toptaş, A. (2014). Are internship programs encouraging or discouraging?—A view point of tourism and hospitality students in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education* 15, 135–142.

Kozak, M. ve Kızıllırmak, İ. (2001). Türkiye’de meslek yüksekokulu turizm otelcilik programı öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumlarının demografik değişkenlere göre değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 9-16.

Kuşlivan, S. ve Kuşlivan, Z. (2000). Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in the tourism industry in Turkey. *Tourism Management*, 21(3), 251-269.

Kuşlivan, S. ve Kuşlivan, Z. (2003), Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in tourism industry in Turkey, *Tourism Management*, 21, 251-269.

Lo, K., Lamm, F. (2005). Occupational stress in the hospitality industry: An employment relations perspective. *New Zealand Journal of Employment Relations*, 30(1), 23–47.

Owen, F.K., Kepir, D.D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., Yılmaz, O., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri (*). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.

Presbury, R., Fitzgerald, A., Chapman, R. (2005). Impediments to improvements in service quality in luxury hotels. *Managing Service Quality*, 15(4), 357–373.

Poulston, J. (2009). Working conditions in hospitality: Employees' views of the dissatisfactory

hygiene factors. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 10, 23-43.

Roney, S.A. ve Öztin P. (2007). Career perceptions of undergraduate tourism students: A case study in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 6(1), 4 -17.

Şit, M. (2016). Türkiye’de turizm sektörünün istihdama katkısı. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 101-117.

TUADER (2018). ÖSYM 2018-YKS turizm ön lisans ve lisans kontenjanları ve yerleştirme sonuçları istatistikleri ve raporu. <http://www.tuader.org/osym-2018-yks-turizm-on-lisans-ve-lisans-kontenjanlari-ve-yerlestirme-sonuclari-istatistikleri-ve-raporu/>

TÜRSAB (2018) Turizmin ekonomideki yeri dış ticaret açıklarını kapatmada payı. https://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turizmin-ekonomideki-yeri/dis-ticaret-aciklarini-kapatmada-payi_916.html

Tüylüoğlu, T. (2003). *Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği*. Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi: Ankara

Üzümcü, T.P., Alyakut, Ö., Günsel, A. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin mesleğin

geleceğine ilişkin bakış açıları. *Balıkesir University the Journal of Social Sciences Institute*. 18(33), 179-199.

Savickas, M. L. (1991). The meaning of work and love: career issues and interventions. *Career Development Quarterly*, 39, 315-324.

Ünlüöner, K. ve Y. Boylu (2005). Anadolu Otelcilik Ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beklenti ve Algılamalarındaki Değişimin Karşılaştırılması (2000 - 2001 ve 2003 - 2004 Öğretim Yılları). *Milli Eğitim, Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(166), 159-174.

Querrier, Y. (1999). *Organizational Behavior in Hotels and Restaurants: An International Perspective*. Chichester: John Wiley.

Zengin, B. ve Uzut, İ. (2017) Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen nedenler: İstanbul vakıf üniversiteleri örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 16-30.

www.turkiyeturizm.com, Turizm öğrencileri gastronomiyi tercih ediyor, çevrimiçi (Erişim tarihi: 08.02.2019).